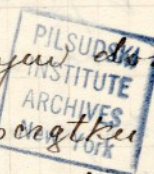

- 1. GRD 1918

Raport o układzie sił społeczno-politycznych i sytuacji politycznej w Rosji

5/11

Po przewrocie październikowym ^{dotarła} do władzy partja bolszewików. Pracowali z nią z początkiem lewicowej. Po zamachu na Mirbacha pręmonożna większość lewych eserów poszła w podziemia, konkludując należy stwierdzić, że w Rosji jest dyktatura komunistyczna bolszewickiej partji, rozstrzącają sobie prawo ^{do} wyrażania woli proletariatu rosyjskiego. Ktoś wiek grupują się drobne odłamy anarchistów, socjalistów-maksymalistów, lewych komunistów e.t.c. Popierają władzę tonicką, choć trzymają się w krytycznej rezerwie esdecy niemieckiej-internacjonalistki z Maksymem Gorkim i Martowym (Cederbaum) na ciele. Dziśki wyjątkowo inteligentnym siłom, sterującym okrętem bolszewicki, które, w liczbie kilkudziesięciu, faktycznie rządzą partją, a przez to i Rosją, rząd sowiecki jest względnie trwałym i dodatnio odwraca się od frazeologii eserów i esdeków.

Może na usługach armije, tapasy broni, stosując berliński ucasowy terror i nie cofając się nawet przed środkami, przy których bledną czasy najdrikszej reakcji carskiej, stoją dość mocno na stanowisku.

Z przeciwników politycznych najbliższymi stoi oficjalna rosyjska socjaldemokracja, która, po okresie współpracy z żywiołami burżuazyjnymi, zaczyna rewidować swoją taktykę, choć w całej rozciągłości popiera kondytuantę

Drobne grupy prawych miłośników cesarstwa budują z demokratycznego stanowiska i biorą udział w ponurego rodzaju rządach na terytorjum byłej Rosji tronowych. Partja eserów obecnie rozbita na trzy nierównowierne obozy: a) Jasnukow ze swoimi przyjaciółmi faktycznie do partji nie należy, podobno nawet jest zwolennikiem ustroju konstytucyjno-monarchicznego w Rosji; b) prawi esery z Awksentjewem na czele wchodzą do wszystkich ngdów i posiadają umiarkowany lub większe wpływy; w swoim czasie z członków byłej konstytucyjnej strony Komitet, który doprowadził do skutku zjazd w Ufie, na którym wybrano dyrektorjat, jako czasową najwyższą władzę w Rosji; c) centrum z Czeresowem na czele - zajmowało i zajmuje niezdeterminowane stanowisko i stale balansuje między sferami burżuazyjnymi i demokratycznymi; wpływu rządowego nie posiada i przez ngd bolszewicki jest wyraźnie lekceważone. Wszystkie ugrupowania i partje liberalne, prawicowe i monarchiczne są sblokowane i skoncentrowane w kijowie. Jasnukow dąży do ograniczonego ustroju monarchicznego uważając jako przeszkodę do tego dyktaturę wojskową. Blok ten, jeśli i występuje nierzadko, to z eserami w Syberji, to jednak na krótko i nietrwale. Przy zgubieniu bolszewickim obiecują sobie (ks. Lwow) umiarkowanie i elementy demokratyczne. Był wypadek że prawicowa część ngdu Ourskiego - zachodniosyberyjskiego (handlowo-przemysłowe sfery) po nieudany zamach na niego

przez Lewicową część tegoż rządu (prawych eserów) karata
rozstrzelać spiskowców. Istniały ^{i istnieje} na terytorjum b. imperjum
Ruskiego następujące państwa: a) Duma Władystowska,
b) rząd Chorwata ziem., c) rząd Omski, d) rząd Orenburski,
e) rząd Ufiński, f) rząd Terski, g) republika Gwinińska
h) republika Ażaberdiańska, i) republika tatarska, j) rząd
kubański (miejsce dylokacji armii ochotniczej), k) Don,
l) kraj m) Ukraina ^{n) rząd Archangielski (obecnie rosyjski)}. Wpływ decydujący i wysokości
posiadają kadeci, która przemysłowo handlowe; za nimi
dopiero idą zywoty, popierające konstytuante. Podkreślić
należy tę okoliczność, że wszystkie ugrupowania pol. bywają
i rządy, nie wyjąwszy Lewych eserów, były i są zapewne
dobyte i w mniejszym lub większym stopniu sformu-
lowane przez koalicję, nawet do tego stopnia, że dawa
ugrupowania walowały między sobą, czerpiąc od jednego
i tego samego patrona (koalicji). Stosunek ludu rosyj-
skiego do całego ruchu socjalnego jest wybitnie bierny.
Daje się to wytłumaczyć przynajmniej psychicznie czyn-
nościami rozjań i kolosalnym przemierzeniem wojną.
Inteligencja jest wyniszczone, zamieszona przez
nieustannie ciężkie warunki bytu i terror; decydującego
wpływu nigdzie nie ma. Klasa robotnicza, wskutek
zamknięcia fabryk, powoli deklasuje się idąc bądź
to na wieś, lub wstępuje do czerwonej armii.

W ostatnich czasach rząd sowiecki jątczynić zamachy na kooperatywy i związki zawodowe, będgce ostoją ewoluującego marksizmu, jak dotąd bezskutecznie.

Choć przywódcy bolszewizmu starają się wpoić w masę przekonanie, że ugruntowanie władzy sowieckiej, jako jedynego wykładnika proletariatu, doprowadzi do niestopowanego wszechstronnego rozwoju, obecnie jednak Rosja powoli stacza się w przepaść ekonomiczną i finansową. Jedynie oświata, dzięki wybitnej inteligencji i szerokiej tolerancji Lenuccarskiego, rozwija się dość dobrze. Komisariat polski, ekspozytura esdeków polskich, uważany jest za urząd rosyjski. Bolszewicy polscy nie uważali do ostatka niepodległości Polski i uważali Polaków za obywateli państwa rosyjskiego ze wszystkimi, wytykającymi z tego konsekwencjami. W stosunku do Polski stoją na skrajnym skrzydle bolszewickiej partji na stanowisku klasowym w przeciwieństwie np do Lenina, wyznającego zasadę demokratycznego stanowienia naradom o sobie. Bolszewicy polscy mają wielki wpływ w rządzie sowieckim i zajmują cały szereg wybitnych stanowisk.

Dr B. Nabowiczewski

1928/XI 18r

(Warszawa)

